

POJEM POHLEDOVÝ BETON

JANA MARGOLDOVÁ

Pokud má povrch betonu, vyrobeného monolitickou nebo prefabrikovanou technologií, zůstat trvale nezakrytý a má přispívat k výtvarnému výrazu stavebního objektu, je označení pohledový beton pro jeho přesnou specifikaci nedostatečné.

V zahraniční literatuře jsou používány následující označení pro trvale nezakrytý betonový povrch:

- **fair-face concrete** (*angl.*) – překlad: režný, neomítaný beton; jsou tak označovány všechny typy betonových povrchů, režné i upravované, betonů šedých, bílých i barvených ve hmotě
- **exposed concrete** (*angl.*) – překlad: odkrytý, nechráněný beton; jsou tak označovány všechny typy betonových povrchů, režné i upravované, betonů šedých, bílých i barvených ve hmotě
- **architectural concrete** (*angl.*) – překlad: architektonický beton; neomítaný beton šedý, bílý i barevný s režným povrchem (otisk bednění) nebo povrchem upraveným v souladu s architektonickým návrhem
- **Sichtbeton** (*něm.*) – překlad: pohledový, dekorativní beton, beton s upraveným lícem; jsou tak označovány všechny typy betonových povrchů, režné i upravované, betonů šedých, bílých i barvených ve hmotě
- **betón brut** (*fr.*) – překlad: surový, režný, beton základní (šedé/běžové) barvy; používá se pro označení režného betonu (textura získaná pouze otiskem bednění) základní (šedé/běžové) barvy, jsou možné i některé jednoduché dodatečné úpravy

Z přehledu je zřejmé, že terminologie není zdaleka vyjasněná, ustálená a jednoznačná. S uvedenou dávkou nejasností ve významu označení pohledový beton, je těžké je považovat za technický termín s přesným významem, jemuž všechny zúčastněné strany rozumějí stejně. Je to opakovaně používaný pojem, který je třeba pro zdar projektu, v němž zůstanou některé nebo všechny povrchy betonových prvků přiznané, tj. nepřekryté jinými materiály po odbednění nebo odformování, ale případně upraveny vybraným/navrženým technologickým postupem, patřičně vyjasnit. Narůstající množství staveb s nejrůznějšími možnými betonovými povrchy z vnějšku i zevnitř potvrzují, že to jde.

Různými technologickými postupy (broušení, hlazení, vymývání, pemrlování ad.) dosáhneme různého konečného vzhledu betonového povrchu. Pro různé povrchy jsou charakteristické různé vzhledové vlastnosti (barva, hladkost, hrubost, rýhy, výstupky, důlky atd.). Pro posouzení každé z nich existují měřitelná kritéria (sytnost barvy, výška výstupku/hloubka dolíku oproti definované ploše povrchu, průměr důlku, šířka, hloubka a délka rýhy, průměrná velikost zrn kameniva na povrchu atd.). Bylo by snadné (samozřejmě přiměřeně pracně) v nějaké směrnici, technických pokynech, či normě pro každou z nich stanovit hodnotu, která by měla být dosažena, aby povrch mohl být zařazen do určité skupiny (broušené, pískované, leštěné ad.). Zdá se, že zavedení obecně uznávaného předpisu zjednoduší současný stav při používání nejednoznačného pojmu, bezpochyby alespoň na straně dodavatelů.

Jak však řešit situaci, kdy architektonický návrh k dosažení určitého estetického záměru požaduje tu danou hodnotu překročit či naopak splnit jen z části za předpokladu, že všechna běžná návrhová kritéria jsou pro danou konstrukci jsou splněna dle požadavků příslušných norem? Bude posuzováno, zda je situace hodná výjimky? Kým a podle jakých kritérií? Co v případě, že architekt přijde se zcela novým technologickým postupem úpravy povrchů? Bude třeba nejprve podstoupit zdoluhavý proces zahrnutí postupu pod křídla předpisů a teprve po té ho použít k realizaci architektonického návrhu? Při pohledu z druhé strany tak napadne, zda očekávané a trochu i žádané vymezení pojmu „pohledový beton“ nepřinese i nechtěné omezení tvůrčí architektonické činnosti.

Je-li architektura řazena pod umělecké činnosti, potřebuje mít svou volnost (jsou-li dodrženy předpisy z hlediska bezpečnosti, použitelnosti a trvanlivosti navrhovaného objektu) ve výtvarném výrazu. V zahraniční literatuře zaměřené na použití betonu v architektonické tvorbě se upozornění na nevýhody přemíry předpisů pro pohledový beton již objevují. Naopak jsou zdůrazňovány přednosti časté a otevřené komunikace všech zúčastněných, výroby zkušebních a referenčních ploch, podrobného a jasného popisu pohledových betonových ploch s danou specifikací všech činitelů ovlivňujících povrch betonu a jejich mezními hodnotami a časté osobní účasti architekta na stavbě navrženého objektu.